

Külföldi hírek,

Barbzeeme

A világ leghosszabb barlangjai

1. Hölloch	Svájc	81,2 km
2. Flint Ridge Cave System	U.S.A.	79,3 km
3. Mammoth Cave	U.S.A.	74,3 km
4. Eistriesenwelt	Ausztria	42,0 km
5. Palomeras-Dolencias	Spanyolország	24,8 km
6. Greenbrier Caverns	U.S.A.	24,3 km
7. Réseau de la Dent de Crolles	Franciaország	23,1 km
8. Baradla-Domica	Magyarország—Csehszlovákia	22,0 km
9. Ozernaja pescsera	Szovjetunió	21,6 km
10. Jewel Cave	U.S.A.	21,0 km

A további barlangok 20 km-nél rövidebbek.

A IV. Nemzetközi Szpeleológiai Kongresszuson elhangzott hivatalos jelentések alapján összeállította

dr. Dénes György

HALÁLOS BALESETEK BARLANGOKBAN

**Könnyűbúvárok mentették ki a barlangkutatókat.
Egy mentő tragikus halála**

Az Arkansas államban levő Mountain View egyik barlangrendszerében drámai erőfeszítéssel sikerült megmenteni négy barlangkutatót.

A kutatók 1965. április 3-án, szombaton hatoltak be a barlangba, és váratlanul elzárta őket a külvilágtól a barlang vízrendszerének áradása.

A mentőosztagok csak úgy tudtak eljutni a kutatókhoz, hogy búvárfelszereléssel átúsztak a föld alatti folyó 100 méteres szakaszán. Ezután megtanították a barlangkutatókat a búvárfelszerelés használatára, s egyenként visszaúsztak velük a kijáráshoz. A négy barlangkutatót 2 nappal később sikerült megmenteni, de az áradás mégis áldozatot követelt: az egyik könnyűbúvár, a 22 éves Lyle Thomas a sikeres akció után szívgörcsöt kapott és meghalt.

Francia barlangkutatók újabb tragédiája

Háromtagú francia kutatócsoport szállt le 1965. szeptember 25-én szombaton éjjel a Chambéry melletti Tanne d'Enfer barlangba: Bruno Cabrol, a Chambéry Szpeleológiai Klub vezetője és a klub két tagja, Jean-Paul Bacheffa és Jacques Veillard.

A kutatók 329 m mélyre ereszkedtek le, majd dolgozunk végeztével vasárnap visszaindultak. A megáradt barlangi folyó egyik vizesése alatt kapaszkodtak át, amikor a kötélszakadt és Bacheffa a mélységbe zuhant. Veillard a kimerültségtől és az izgalomtól rosszul lett. Cabrol kimászott a felszínre, hogy segítséget hozzon. Amikorra a mentő expedíció visszatért, a fiatal Veillard-ot 120 m mélységben a kimerültségtől holtan találták; a lezuhant Bacheffa holtteste pedig eltűnt. Valószínűleg a földalatti áradás sodorta magával.

A SZLOVÁKIAI BARLANGOK IDEGENFORGALMA

A Slovensky Kras 1963—64. évi kötete statisztikát közöl 10 szlovákiai barlang idegenforgalmáról. A legtöbb látogató a demánovai Szabadság-barlangban (Demänovská jaskyna Svobody) fordul meg, évente 200—270 000 fő. A Dobsinai-jégbarlangot évente átlagban 100 000 turista keresi fel. A Baradlánc ikertestvérének, a Domica-barlangnak forgalma az utóbbi években csökkent, 1961-ben még 90 237 látogató kereste fel, 1963-ban pedig már

csak 47 007. A tíz barlang együttes forgalma több év átlagában meghaladja a félmillió főt.

Ha számításba vesszük a cseh- és morvaföldi barlangokat is, a csehszlovák idegenforgalmi barlangok látogatottsága meghaladja az évi egy millió főt, tehát kétszerese a hazai eredményeinknek. Ez nem vet jó fényt a magyar idegenforgalmi szervek munkájára.

— s — s

HÚSZEZER ÉVES BARLANGI FESTMÉNYEK A SZOVJETUNIÓBAN

Az Urálban levő Kapova-barlangot mintegy két évszázaddal ezelőtt fedezte fel Pjotr Rucskov, az Orosz Tudományos Akadémia első levelező tagja.

Öt évvel ezelőtt érkezett hír, hogy szovjet ősrégészek a kőkorból származó rajzokra bukkantak a Kapova-barlang falain. Azóta a Szovjet Tudományos Akadémia régészeti intézetének expedíciója Ottó Bader professzor, az őskor ismert szakértője vezetésével behatóan átkutatta a barlangot és környezetét, s munkájuk eredményeként a közelmúltban díszes kiállítású albumban adták közre a Kapova-barlang őskori rajzait, festményeit.

Az immár világhírnévre szert tett Kapova-barlang 150 kilométerre fekszik Beloreck városától a Belaja folyó mentén, mélyen a tajgában.

1959 elején Alexander Rjumin, a baskír természetvédelmi park zoológusa fedezte fel a különös rajzokat a barlang alsó szintjének falain. Egyikükben medvefejet, nem messze tőle üvöltő farkast, s rókát vélt felismerni — véleménye szerint, sárga okkerrel festve. Fél évvel később a barlang felső szintjének falain is talált barlangi medvére, mammutra, gimszarvasra, továbbá lóra emlékeztető foltokat. A későbbi tudományos vizsgálat kimutatta, hogy csak ez az utóbbi származik emberkéztől — a többi a természet játéka a sziklákön: világos mészfoltok a sziklák barnás alapján. Ösemer-rajz volt a Rjumin által felfedezett gimszarvas is, csak hogy nem gimszarvast, hanem orrszarvút és mammutot ábrázol, egymásra rajzolva — ez tévesztette meg a zoológust.

A tudományos expedíció évek során számos állatábrázolást fedezett fel a barlangban: hét mammut, két ló, és két orrszarvú képe bizonyult „valódinak”. Őskori eredetüket nemcsak témájuk, hanem az alkalmazott festék is bizonyítja. Ez lemoshatatlan, le-törölhetetlen festményeket alkot a barnássárgás mészkövön. Az előzetes vegyelemzés szerint a festék okkerből és állati eredetű ragasztóból készült.

Az Urál térségében nincsen párja a Kapova-barlangban feltárt festményeknek. Csak a világhírű dél-európai (spanyolországi, franciaországi) őskori barlangfestményekkel mutatnak rokonságot, bár stílusuk és készítésük technikája eltérő. Közép- és Kelet-Európában eddig egyetlen ilyen lelet sem került elő. Teljesen valószínűtlen, hogy a dél-európai barlangfestők és az uraliak között bármilyen kapcsolat lehetett volna, hiszen közöttük több mint négyezer kilométer a távolság.

Valamennyi festményt a barlang második szintjén fedezték fel, amely geológiailag idősebb, mint az alsó szint. Háromszáz méterre a barlang jelenlegi bejáratától valóságos freskót festett a kőkori művész a sima sziklafalra. A kép középpontjában egy ló áll, amelyet három mammut figurája vesz körül. Az egyik mammut testén még a hosszú szőrzet is világosan látható. A nagyméretű festmény alatt további, különböző méretű állatalakok is láthatók.

A barlang alsó szintje valamivel magasabban fekszik a Belaja-folyó szintjénél. Egyik legtávolabbi zugában vöröses festékekkel készített festményt találtak. Akárcsak egy absztrakt kép, geometriai alakot ábrázol — legömbölyített sarkú trapéz, amely sátorra emlékeztet. Feltehetően egy ház sematikus ábrázolása.

Valószínűleg ez a rajz adja egyébként a kutatók kezébe annak a titoknak a nyitját: kik festették a barlangfestményeket? A barlangban ugyanis nyoma sincsen, hogy emberek laktak volna benne. Ellene szól ennek az is, hogy nyáron nedves, s a második szint — itt vannak a festmények — bejárata csak hegymászó felszereléssel közelíthető meg. Valerij Naszov, a neves szovjet barlangkutató egyébként a múlt nyáron halálos szerencsétlenség érte a második szint jelenlegi bejáratának megközelítése közben. Persze, lehet, hogy más bejárata is volt a második szintnek a régmúlt időkben, csak eltűnt — beomlott.

Az expedíció tagjai megvizsgálták a környező többi barlangot is, s valóban, egy kilométernyi távolságban, őskori állatmaradványokat őrző kultúrrétegre bukkantak a Kualamat-barlangban. Szerszámokat azonban még nem találtak. Lehetséges, hogy a Kapova-barlang nagyszerű festményeit készítő ősemegek itt, ebben a barlangban laktak 20 ezer évvel ezelőtt, de erre csak a további tudományos vizsgálatok derítenek majd fényt. A világ tudományos közvéleménye mindenestre nagy érdeklődéssel várja a további vizsgálatokról szóló híreket. (Magyar Nemzet)

I N N E N — O N N A N

Charles Harpsöe dán barlangkutató tízéves fia Dél-Portugáliában, Escoural város közelében a kora kőkorszakból származó festményeket talált az egyik sziklabarlangban. A szakértők szerint a képek mintegy 25 000 évesek. A festményeken többek között mágikus jelek, továbbá egy varázsló látható ökörfejjel és egy felfúvódott gyomrú tehén.

(Élet és Tudomány, 1965. V. 15.)

Jaqueline Pocquet új női „mélység-rekordot” állított fel: egy francia barlangrendszerben 952 méter mélyre ereszkedett le.

(Nők Lapja, 1965. IX. 18.)

Tura városában, az indiai Assam állam keleti részén, ásatás közben szokatlan magas, 3 méteres emberi csontvázat találtak egy barlangban elhelyezett kőlapon, fejfelé fordítva. Mellette nagy hal-maz faszén feküdt.

(Petőfi Népe, 1964. XII. 2.)

MAGYAR BARLANGKUTATÓK — KÜLFÖLDÖN

A KRÍMI BARLANGOKBAN

A Moszkvai Egyetemi Turista Klub barlangkutató csoportjának meghívására Bencze Gábor biológushallgató, a Bp. Vörös Meteor barlangkutatója 1965. novemberében expedícióban vett részt a Krimben.

A 11 főből álló expedíció Moszkvából repülőgépen utazott Szimferopolba, onnan autóbusszal Bahcsiszerájba, majd autón a Jalta felett húzódó 1070 m magas Aj Petri fennsíkra. Ez igazi, kopár karsztfennsík, sok zombollyal. Ezer méter magasból egyetlen meredek sziklafallal szakad le a tenger szintjéig.

A kutatók a fennsíkon a Kaszkadnaja nevű zombolyóriás félelmetesen tátongó szakadék szája mellett ütötték fel sátraikat és neki láttak a feneketlennek tűnő aknabarlang meghódításához. A bedobott kő hosszú szabad eséséből kiszámították, hogy a zomboly első szakasza több mint száz méter mély, ezért 120 méter hágcsót engedtek le és megkezdték a leszállást. A számítás helyesnek bizonyult, 110 méter mélységben léphettek le a hágcsóról. Tágas teremben találták magukat. Itt tábor vertek és előkészítették a további leszállást, amelynek során végül 246 méter mélységben érték el a zomboly alját. Ezután gondos munka következett: felmérték, térképezték az érdekes, nagy mélységű barlangot, sok fényképfelvételel rögzítették sajátos formakincsét és képződményeit, begyűjtötték állatvilágát.

Az expedíció keretében még felkerestek több kisebb barlangot is, köztük a 73 méter mély Geofizikus-zombolyt, ezekben is sokoldalú megfigyeléseket és adatgyűjtést végeztek.

Az expedíció útvonalának végpontja Jalta volt. Innen repülőgépen tértek vissza Moszkvába, ahol már meg is kezdték az expedíció anyagának feldolgozását.

D. Gy.

INDONÉZIÁBAN

Dr. Balázs Dénes és Horváth Mihály 1965-ben folytatták az Indonéziai-szigetvilág karsztvidékeinek tanulmányozását. Izgalmas körülmények között átkeltek a viharzó Indiai-óceánon a 80 km² nagyságú Nusa Barung karsztszigetre. Az őserdővel borított lakatlan szigetről még eddig semmiféle leírás nem jelent meg, kutatóink gazdag megfigyelési anyaggal tértek onnan vissza.

Bali déli karsztos félszigetén, Bukit Badungon és Lombok-sziget alig ismert déli területein szintén sok értékes adatot gyűjtöttek. Sulawesi (Celebesz) délnyugati félszigetén Maros, Bantimurong és Pangkadjene vidékén a szigetvilág legszebb formáit alkotó toronykarsztokat keresték fel. Ezután a Maluku-szigetvilágba utaztak, ahol a fiatal korallmészaköves felszín tanulmányozása következett (Ambon-Hitu-, Haruku-, Kei-, Aru- és Tanimbar-szigetek).

A kutatómunka Sumatera (Szumátra) szigetén fejeződött be, ahol Padang-ól keletre nagykitercdésű, az irodalomban még nem szereplő plató-,

kup- és toronykarsztokról gyűjtöttek adatokat. A hegységet a minangkabau lakosság „Gunung Ngalau Saribu”-nevezi, ami magyarul annyit jelent: Ezer barlang-hegysége. Valóban, a keletről határoló gránithegységéből lefolyó vizek valóságos földalatti alagutakat fúrtak a karbonkorú mészköbe. A 25 °C hőmérsékletű barlangokban gazdag troglóbiont fauna él (barlangi halak, rákok), ezeket a bennszülöttek rendszeresen fogdossák étkezési célból.

Horváth Mihály

AUSZTRIÁBAN

Az Osztrák Barlangkutatók Szövetsége nagyszabású expedíciót szervezett a legmélyebb osztrák barlang, a Magas Göll-ben fekvő Gruberhorn-höhle kutatására és egyes szakaszainak felmérésére. A 140 órás vállalkozás során 740 m hosszú új folyosós szakaszt térképeztek fel, ezzel a barlang összhossza 6200 m-re emelkedett. A barlang legmélyebb pontja 685 m mélyen fekszik a bejárat szintje alatt és 710 m-rel a barlang legfelső mennyezete alatt. Ezzel a mélységgel a Gruberhorn-höhle a világ legmélyebb barlangjainak ranglistáján pillanatnyilag az előkelő 6. helyet foglalja el.

Az expedíció magyar résztvevője is volt Pászthory Valter személyében, aki a Pannónháalmi Gimnázium barlangkutató csoportjának vezetője. Tudomásunk szerint magyar barlangkutató ily nagymélységű barlangba előtte még nem ereszkedett le.

B. D.

Barlang a jég alatt. Az ausztriai Dachstein-gleccser alatt kialakult üreg, baloldalt a gleccserpatak vízése látszik. (Balázs D. felv.)

